ՀԻՆԳԵՏԱՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1612 Շ Ա Բ Ա Թ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1884 (Ն. Տ.) 13 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՀԱՅԵՐ

ՕՐԱԳԻՐ

ԱԶԳՑՑԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 վարդա

ՊԱՏՄԱՆ Ի

Տարեկան գին Կ. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 »
Ծանուցման տոյր մէկ անգամի համար 2 դրուշ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի:

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

ՊԱՏՄԱՆ Ի

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. Մէլիքեանի, Գալար Ալի Ճաստէսի թիւ 20 Տ. Քիմէլէկեան Էֆենտիի տպարանը:

Խմբագիր Ե. ՊՈՉԱՃԵԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԱԶԳԱՑԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

—o—

*Կաթողիկոսական խնդրոյն վրայ նոր լուր մը չկայ, բայց յայն երկդիմի հեռագրէն, զոր Հավասի դործակալութիւնն հաղորդած էր մեզ Բեդրոպուրկէն Անգլոյ-Ֆրանսական Մօնիթէօր Օրիանթալ լրագիրը խմբագրական կարեւոր յօդուածի մը մէջ, զոր մեր երեկի թիւով ամբողջապէս թարգմանած էինք, կը ջանայ հաստատել թէ Հավասի հեռագիրն աւելի կամ պակիկ Հայոց առաջնորդական (մետրապոլիտ) ընտրութեան կը վերաբերէր քան Լուսաւորչական Հայոց կաթողիկոսական ընտրութեան: Ա՛ւ այս երկու ապացոյց ունի մեր օտարազգի պաշտօնակիցը: Նախ Ջարը մերժման պատճառ մը չունէր Ներսէս Սրբազանի դէմ. և երկրորդ Ջարը չէր կրնար մերժել Ներսէս Սրբազանի կաթողիկոսական ընտրութեան վաւերացումն, զի Նորին Սրբազնութիւնն արդէն հանդիսապէս հրաժարած էր կաթողիկոսական ընտրելիութենէ: Եթէ Հավասի հեռագրին իմաստը մեր պաշտօնակցին ըմբռնած կերպով մեկնենք, այսինքն կաթողիկոսական ընտրութեան չեղեալ հրատարակումը՝ մերժում մը համարինք: յայնժամ մեր պաշտօնակիցն իրաւունք կ'ունենայ. բայց մեք այդպէս չենք հասկնար այդ հեռագրին իմաստն: Ընտրութիւն մը կատարուած և տեղեկագիրը Ռուսիոյ կայսեր մատուցուած էր ի վաւերացումն: Աջդ, քանի որ ընտրելւոյ առաջինը միշտ անդրդուելի կը մնար իւր հրաժարման վրայ, Ռուսիոյ կայսրն ուրիշ բան չուիտի ընէր, բայց եթէ կամ երկրորդ ընտրելին պիտի վաւերացնէր և կամ ընտրութիւնը չեղեալ պիտի հրամայէր: Ինչպէս կը տեսնուի, ասա մերժում չկայ, և Ռուսիոյ կայսեր հրամանն, եթէ երբեք եղած է, ոչ մէկու կողմէ կրնայ մերժում նկատուիլ Ներսէս Սրբազանի դէմ: Նա դարձեալ, Ռուսաստանի կաթոլիկ Հայերը պատրիարքութիւն չունին. Գոբօպուէ և Քարթէրէ բառերն անհուն տարբերութիւն մտնին իրարմէ, և Հավասի այդ երկու բառերն իրարու հետ չփոթելու չափ տգէտ չէ: Մեզ կը մնայ թէ Մօնիթէօր ուզած է թեթեւցնել այն մեկնութիւն, զոր չարամիտ ամենք թերեւս տալ ուզեն Ա՛մէն. Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր կաթողիկոսական ընտրութեան չեղեալ հրատարակման: Որչափ մեք դիտենք, ոչ ոք ըսած է թէ Ռուսաց կայսրը չէ ուզած վաւերացնել Ն. Սրբազնութեան ընտրութիւնն, այլ ըսած ենք թէ Ռուսիոյ կայսրն ուրիշ բան չուիտի ընէր, եթէ Ներսէս Սրբազան չհաճէր նոյն առնուլ գործ, հարկադրուած է ընդունել զայն: ինչ որ է, Հավասի հեռագիրը կ'ուզէ մեր կաթողիկոսական խնդրոյն վերաբերի, կ'ուզէ կամելիկ Հայոց առաջնորդութեան, սա միշտ ատյդ է թէ Հայ ազգը նոր ընտրութիւն մը կատարելու պիտի հարկադրէր, զի ինչպէս մեր օտարազգի պաշտօնակիցն ալ իրաւամբ դիտել կուտայ, Ներսէս Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման իրողութիւնն իսկ հարկաւոր ըրած է երկրորդ ընտրութիւն մը:

* * *

Կեդրոնական վարժարանի բացման խնդիրը չարթուս դարձեալ ղբաղեցուց Հանրայնին միտքն, և ինչ. ժողովը ու Ուսումն. խորհուրդը չորեքշաբթի օրն երկար խորհրդակցութիւն մ'ունեցան այս խնդրոյ վրայ: Ուսումն. խորհուրդն՝ Հանգանակիչ Մատնախմբի Տեղեկագրոյն ի պատասխանի Դիտողադիր մ'և Օրինաց Մրցադիր մը ներկայեց, որոց պատճէններն հրատարակեցինք մեր նախընթաց երկու թիւերով: Ուսումնական խորհուրդը կեդրոնական վարժարանի բացումը կարելի եղածին չափ շուտ տեսնելու փափաքանօք, և Հանգանակիչ Մատնախմբին առաջարկած հանգանակութեան գործին դէմ արդելք յառաջանալէ ղդուշանալով կ'ընդունի Մեծատանց առաջարկը, սա պայմանաւ սակայն որ անխոչ բառն, զոր Մատնախումբը կցած էր իւր առաջարկին, ճշդուի և պատասխանատուութեան սահմանը գծուի: Իսկ Օրինաց Մրցադրով ցոյց կուտայ թէ կեդրոնական վարժարանին մէջ ի՞նչ տեսակ բաներ պէտք է ուսուցուին, և թէ ի՞նչ պէտք է լինին վարչութեան, Ուսումն. խորհրդոյ և Հոգաբարձութեան յարաբերութիւններն և պատասխանատուութեան աստիճանները:

Ուսումնական խորհուրդն իւր այս ընթացքով ահա ակներեւ ցոյց ուուաւ թէ ինք ի սրտէ կը բաղձայ կեդրոնական վարժարանին բացման, որ իւր պաշտօնավարութեան մէկ յիշատակելի դործը պիտի լինի անշուշտ, և թէ դիտէ առնակից ընել ամէն անձնական նկատումներ, երբ խնդիրն ազգային կենսական չահուց վրայ է: Կը յուսանք որ Հանգանակիչ Մատնախումբն ևս իւր բաժինն լինցած դիջումներն ընդելլ խոյս չտար, որով համաձայնութեան վերջնական լինելու հաւանականութիւնը կը զօրանայ, թէև ցաւով լսեցինք թէ Հանգանակիչ Մատնախմբին անդամք ամենք կեդրոնական Ուսումնարանը Ղալաթիոյ կեդր. վարժարանին մէջ բանալու հակամէտ չեն եղեր:

* * *

Երուսաղէմի պատրուց բարձման խնդիրը չարթուս նոր երեսոյթ մը առացաւ: վարչութիւնն ու երեսփոխանութիւնը ընարեալ քննիչ յանձնաժողովն չկրցին համաձայնիլ երուսաղէմի պատրուց վճարման ի հաշիւ պահանջելի գումարին հատուցման եղանակին վրայ: վարչութիւնը կ'ուզեր վիճակային ազոյ հետ հաւաքել ըստ կուսակալական տրտօնութեան, սակայն քանձնաժողովը դատարկ ժողովրդեան նիւթական անձկութիւնն ի նկատ առնելով, աւելի բանաւոր կը համարէր ազգային չրջանակի մէջ հաւաքել երուսաղէմայ պարտքն, և միանդամայն դիտել տուած էր թէ անարդարութիւն է ամբողջ 45 հազար սակիսի միայն դատաւորներէն հաւաքել: Ըստ մեզ քննիչ յանձնաժողովն իրաւունք ունէր և իրողութիւնն՝ որ փաստերուն ամենէն պերճախօսն է, հաստատեց զայն: վարչութեան անօրէնութիւնը դատաստ մէջ յստակ տպաւորութիւն մ'ըրած է, և տեղ տեղ հանրագրութիւնք կը պատրաստուին անոր դէմ բողոքելու համար: Մեր վանայ պատուարժան թղթակիցն նամակին, զոր չարթուս հրատարակեցինք, սրտայոյզ կերպիւ կը նկարագրէր դատաստարանակ ժողովրդեան նիւթական անձկութիւնն և սաստկագէս կը բողոքէր երուսաղէմայ պարտուց բեռը լոկ գատաստի Հայուն կռնակը բեռցնելու դիտաւորութեան դէմ: Այսու հանդերձ, դատաստի ժողովուրդը պատրաստ է յօժարակամ նպաստել երուսաղէմայ պարտուց բարձման, եթէ ազգային չրջանակի մէջ դիմուի իրեն: Գատաստցիք դոհ կրնան լինել, իմանալով որ կայսերական կառավարութիւնը մեր վարչութենէն առաջ ինկատ առած է իրենց անձուկ վիճակն, և հրաման ըրած է որ երուսաղէմայ պարտուց վճարման համար ղինուորական տրտօ հետ հաւաքելի դումարը նախ ժայրագաղափիս և չրջակայ բնակչաց և ապա գատաստացոց ժողովրդեան վրայ բաշխուի, զի գատաստցոց անձուկ վիճակը չկրնար հանդուրժել որ նոր բեռ մ'ալ դրուի անոնց վրայ: կառավարական այս հրամանն չափազանց հերքում մ'է գաղ. ժողովոյ այն գատաստցի անդամին, որ գաղ. ժողովոյ նախորդ նստին մէջ ազդատարար վերստորիչ ակնարկութիւնները ըրեր է գատաստցի ազգայնոց, կարծելով թէ գատաստցիք ևս իրեն պէս ոսկիներու հետ կը խաղան: կը կարծենք թէ Ազգային վարչութիւնն՝ այս խնդրոյ ստացած նոր ներկայութիւն առջեւ՝ պիտի պարտաւորի խնդիրն վերստին ներեսփոխանական ժողովոյ բերել անյապաղ:

* * *

Առաջնորդական խնդիրն, որ երբէք սպրիւէ ի վեր բանակցութեան նիւթ եղած էր ընդ մէջ Բ. Դրան և Աղդ. Պատրիարքարանի, այսօր մասամբ կրնայ լուծուած նկատուիլ կարծեմ: Առաջնորդն յառաջիկայ չարթու իսկ պիտի ուղեւորի յիւր պաշտօնատեղին: Միւս առաջնորդութեանց խնդրոյն լուծումն աչ օրէ օր կ'ոպատուի, որով այս խնդիր ի մօտոյ պիտի անհետ լինի տակաւ խնդրոց օրակարգէն: Երեսփ. ժողովն երէկ դարձեալ չը կրցաւ վերջնական որոշման մը յանդիլ վարչական առաջարկին վրայ, որ երկու նիստերէ ի վեր վիճաբանութեան նիւթ եղած է: Երեսփոխանաց մեծ մասին տրամադրութենէն կրնանք հետեւցնել թէ վարչական առաջարկը պիտի մերժուի, իբրեւ ընդդեմ Սահմանադրութեան:

* * *

Մեր անցեալ ընդհանուր տեսութեան մէջ ըսած ենք թէ, Հաճընի ամուսնութեան պատմութիւնը չափազանցեալ կը թուէր մեզ: Ուրախ ենք որ չենք սխալած մեր այս կարծեաց մէջ, զի հետզհետէ մեր ստացած տեղեկութիւնք, զոր ընթերցողք պիտի կարդան ի ստորեւ, կը հաստատեն թէ, Աբեւելքի բարեմասնութիւնը խարուած է այս դործին մէջ: Ցեղայ անձկութիւնն այսօր չներեր մեզ այս խնդրոյ վրայ երկարօրէն խօսիլ, բայց յաջորդ թուով պիտի չանանք մեր ընթերցողաց ծանօթացնել թէ ո՛վ է այն չարամիտ անձն, որ թաքուն նպատակաւ խեղաթիւրած է Հաճընի ամուսնութեան պատմութիւնը:

—

ՀԱՃԸՆԻ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Հաճընէն կը գրեն մեզ հետեւեալը.

Օր. Նարկիս, որ չատ տարիներէ ի վեր նշանուած է եղեր տեղացի երիտասարդի մը հետ, Միացեալ Ընկերութեանց վարժարանն աշակերտելէն ժամանակ մը յետոյ կը հրապուրուի կեսարացի երիտասարդէ մը և կը հաճի այս վերջնոյն հետ ամուսնանալ: Տեղական ամուսնութեանց հակառակելու անկարելութիւնը տեսնելով, ուր նշանի օրհնութիւնը իբր պահակ տարուելով՝ բաժանման խորհուրդն յայտ դայթակղական և դրեթէ անհնարին է, Օրիորդ Նարկիս կ'ստիպուի կեսարացի երիտասարդին հետ հաճնայնութեամբ տեղւոյն բողոքականաց ժողովարանը դիմել և իրենց յաժար կամօքը պսակուիլ կ'առաջարկեն փարոզիչ պատուելիին: կ'ըսուի թէ այս դիմումէ և այս սիրահարութիւն Միացեալ ընկերութեան վարժարանի դասատու Նաքաշեան էֆէնտիի խորհրդով եղած է, որ այս պատճա-

ռաւ հասարակութեան սաստիկ ա-տելութիւնը իրեն դէմ դրդռնալ տեսնելով խոհեմութիւն համարած է անմիջապէս խոյս տալ աստի ըն-տանեօք, ժողովուրդը դայս լսելով կը խռնի Բողոքականաց ժողովա-րանի չուրջը և Օր. Նարկիսն աղատե-լու վորձեր կ'ընէ. իրողութիւնը տեղական կառավարութեան իմաց տրուելով հարկ կ'ըլլայ միջամտել և իբր հեղինակ այս ցոյցին Օրիորդին բազմաժամանակեայ բուն նշանածը 7-8 ընկերօք ձերբակալուած բանտ կը տարուի. այս պահուն կը հասնի, Բէքմէղեան Տ. Կիրակոս Սրբազան Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսի կողմանէ ի քննութիւն, որ յատկապէս հե-ռագրաւ խնդրուած էր. փննիչ Սրբազանը նախ յատուկ թադրի-րով կը պահանջէ և կը յաջողի Օրի-որդը առնուլ Թերղեանց տունէն որոյ դէմ մեծ դժգոհութիւն կրտի-ղերը ժողովրդեան մէջ, և քահա-նայի մը տունը կը յանձնուի ըստ վաղեմի սովորութեան. Միւս կող-մանէ բանտարկեալ նշանածն և ըն-կերք դատուելով կառավարու-թեան առեանը, ըստ վկայութեան կրօնական իշխանութեան քաղաքին՝ իբր ամուսին կը նկատուի Օրիորդը բուն նշանածին և նորա յանձնուի-լը կ'որոշուի. այսուհետեւ կ'սկսի սոյն դէպքին հետաքրքրական մա-սը՝ որ եղած տարաձայնութեանց բոլորովին հակառակն է: Օրիորդը իւր բուն նշանածը տեսածին պէս ո՛չ միայն բոլորովին անձնատուր կ'ըլլայ անոր հեծկլտանօք և նե-րողութիւն հայցելով, այլ զինքը համոզելով և խաբելով այսչափ չարեայ պատճառ եղողներուն դըլ-խոյն անէծք կը տեղայ, և երբ առ-ժամայն պսակուելու առաջարկու-թիւն կ'ըլլայ իրեն, անարգանք կը տեպէ այրի կնջ մը պէս անշուք պըս-սակուիլ, և կ'ադաչէ որ տեղական սովորութեան համաձայն հինեալ ի ձի քաղաքին մէջ պտըտցնելով հարս առնին, ինչպէս որ իրաւունքն է աղջկան և արդարեւ կէտ առ կէտ կը կատարուի Օրիորդին առաջարկը իրենց եկեղեցեայ փահանայից ա-ռաջնորդութեամբ և դպրեայ եր-գերով ու խուռն բազմութեամբ մեծ թափորով տարուելով փեսային՝ պսակի արարողութենէն յետոյ ալ նոր հարսի մը վայել եղած կերպով կը պարէ յօժարակամ, և հանդի-սականներէն ցնծութեան աղաղակ-ներով ընդունուելով՝ բազում դը-րամներ կը թափուին դլխուն վրայ, ըստ հայկական ամենահին դրու-թեան, որ Ալանայ դուստր և Ար-տաչէս թագաւորին լծակից Սա-թինիայ ամուսնութիւնը կը յիշե-ցընէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

—o—

Ազգ. ժողովը երէկ գումարե-ցաւ ի Գալաթիա ընդ առաջնորդ նախագահութեամբ Գեր. Տ. Խորէն Արքեպիսկոպոսի Նար-Պէյ և ատե-նապետութեամբ Քրիստոսատուր Ե-ֆէնտիի ի ներկայութեան 23 ե-րեսփոխանաց, որոց թիւն ապա յանդեցաւ 55ի:

1. Ը. և Թ. նիստերու տանեն-դրութեանց վաւերացման պահուն, Ս. Փափազեան էֆ. դիտել տուաւ թէ, Ազգ. ժողովոյ դիւանէն առ Յ. Մէրեէմգուլի էֆ. ուղղեալ նամա-կին, որոյ մէջ ժողովին արժանա-պատուութիւնը պահպանած չէ, ա-ռանց ժողովոյ մէջ կարդացուելու Թ. նստի տանեղծութեան մէջ ան-ցած էր: Այս դիտողութիւնն թէեւ ու-դէմ վիճաբանութեան մ'առիթ ե-ղաւ, այնպէս որ ժողովոյն բարե-կարգութիւնը խանգարեցաւ և Ա-տենապետը պարտաւորեցաւ պահ մը դադար տալ. ըստ որում նոյն տանեղծութիւնը քուէի դըր-ուելով վաւերացաւ:

2. Ռուբէն էֆ. կիւմիւշկերտան պարզ հրաժարական ղրկած լինե-լով, ժողովէն մերժուեցաւ:

3. Մարկոս էֆ. Աղաբէկեան ու-զեւորութեան պատճառաւ հրա-ժարական տուած լինելով, մեր-ժուեցաւ, որովհետեւ առժամեայ ճանբորդութիւնն, ըստ ներքին կանոնագրի, կրնայ օրինաւոր բա-ցակայութիւնն համարուիլ: Յայնժամ Աղաբէկեան էֆ. բեմ երթալով, չը-նորհակալ եղաւ ժողովէն, և քանի մը յորդորական խօսքեր ուղղեց, մանաւանդ վախաք յայտնե-լով որ ապագայ կեդրոնական վար-ժարանին մէջ Ազգ. օրէնքը ալ դաս տրուի:

4. Կարապետ էֆ. Սվաճեան եր-կու հարցում ուղղեց, որոց մին Հաճընի Ծանուցեալ ամուսնութեան և միւսը Սոյն Կաթողիկոսական խնդրոյն կը վերաբերէին: Այս եր-կու հարցումները վարչութեան յղուեցան:

5. Ա. Թնկրեան էֆ. Ա. երկու հարցագիր մատոյց. առաջինը կը հարցներ թէ ստոյգ է Արեւելք լը-րատրոյ տուած այն լուրը թէ կրօն. ժողովոյ մէջ Մշոյ Ս. կարա-պետի վանուց վանահայրութեան ընտրելեաց վրայ խօսուելու առթիւ Ամեն. Տ. Խրիմեան Սրբազան ոչինչ չէ համարուած այդ պաշտօնին: կրօն. ժողովոյ Ատենապետ Գեր. Նար-Պէյ Սրբազան յայտարարեց թէ, կրօն. ժողովոյ մէջ այնպիսի խօսք մը չէ եղած: Ա. յս առթիւ Մերեէմգուլի Յ. էֆ. դիտել տուաւ թէ երեա-փոխան մը ժողովոյ մը մէջ եղած խօսքերուն վրայ պէտք չէ հարցում ընէ, այլ անոր որոշմանց վրայ, զի ժողովին մէջ շատ բան կրնայ խօս-ուիլ: Թնկրեան էֆ. երկրորդ հարցագրով կը խնդրեր որ Ազգ. ժողովն էջմիածնի կաթողիկոսական վերջին ընտրութեան վրայ անմի-ջապէս հեռագրաւ պաշտօնական տեղեկութիւն մը խնդրէ էջմիած-նի Սինօթէն թէ ի՞նչ եղաւ կաթո-ղիկոսական խնդիրն և ի՞նչ պիտի լինի: Ա. յս հարցագիր վարչութեան յղուեցաւ:

6. Ս. Թէլէբեան էֆ. հետեւեալ հարցումն ուղղեց, որ վարչութեան յղուեցաւ ի պատասխանատուու-թիւն:

«Վսեմ. Տէր Ատենապետ Ազգ. Երեսփոխանական ժողովոյ

«1. Ստոյգ է որ մեր Ազգ. Պատ-րիարքարանի պաշտօնէից մին՝ հա-կառակ իւր պաշտօնական պարտա-ւորութեան՝տաճկաց տարեկան եր-կու Պայրամին Ազգ. կեդր. մատու-կէն երեւնական՝ այն է տարին 60 օսմանեան լիրայ առած, այլ սա-կայն իբր պայրամական պարգեւ ր. Դրան պաշտօնէից բնաւին վճարք մ'ըրած չէ եղեր:

«2. Ստոյգ է որ, Պատրիարքա-րանի յիշեալ պաշտօնեայն Ր. Դրան օտաճիի, քիկերճիի իբր ի վարձ Պատրիարքարանէն իւրաքանչիւր ամսոյ համար 400 ղրուշ դումար մը ստացեր և առ այն եւս որ և է վճ-ճարք մ'ըրած չէ եղեր:

«3. Ստոյգ է որ, վարչութեան պատուարժան անդամներէն մին յիշեալ պաշտօնէին նոյն արարքն լսելով խնդիրն անձամբ քննած, և արարքն ստուգած, և սակայն առ այն որ և է տնօրինութիւն մը տեղի չէ ունեցած:

«4. Ստոյգ է որ, Պատրիարքա-րանի և Ր. Դրան միջեւ յարաբե-րութիւն գրեթէ բոլոր գործադրու-թիւնքն Պատրիարքարանի մի այլ յաջողակ պաշտօնէի ձեռօք կը լի-նին, և վերոյիշեալ պաշտօնեային առանց իւր պարտաւորութիւնը կարենալ կատարելու մի միայն իբր չնորհ լաւագոյն ամաթթոյակ մը կը վայելէ:

«5. Վերջապէս ստոյգ է որ Տըն-տեսական պատ. խորհուրդն ևս վորձով գիտնալով յիշեալ պաշտօ-նէին իւր պաշտօնական անբաւա-կանութիւնը, և միանգամայն լսե-լով նորա յիշեալ ոչ պատուաւոր ա-րարքն, ուզեր է անօրինութիւն մ'ընել, և ըստ որում չէ կրցեր ը-նել, հատանոկանաբար գործադրու-թեանց պատահեր է»:

Ապա ժողովն Օրակարգի խընդ-րոյն անցաւ, որ էր Ազգային կան վիճակայ խնդիրը: Մ. Չերազ էֆ. իբրեւ տեղեկագիր Նախաձեռ-նութեան դիւանի՝ վարչութեան առաջարկին դէմ խօսեցաւ, զոր կեդրոնացական դրութեան միաւոր մը՝ և դատաստական ժողովրդոյ սահմանադրական իրաւանց դէմ բռնատրութիւն մը համարեց, և հետեւապէս առաջարկեց մերժել զայն: Մ. Մ. Մելիքեան էֆ. առաջ-նորդական վիճակայ կանկարդա-թեան վրայ տեսութիւն մ'ընելով եզրակացուց որ, եթէ վարչու-թեան բերած առաջարկն ընդունուի իսկ, չկրնար բաղձալի բարեփո-խում մը բերել առաջնորդական ներկայ անկերպարան վիճակին, քանի որ այդ առաջարկը կը բռնա-բարէ պատուական ժողովրդեան սահմանադրական իրաւունքին: Ուս-տի առաջարկեց որ Ազգ. վարչու-թիւնէն ընտրեալ առաջնորդու-թեանց կազմակերպութեան յանձ-նաժողովը վերանայէ իւր ծրագի-րին, որպէս Ազգային ժողովին ըրնդ-նելով և վաւերացնելով՝ սերտ օրէնք մը լինի, որով միայն կարե-լի է բարեփոխել առաջնորդութեանց վիճակն, և թէ միւս կողմէ վար-չութիւնը պէտք է չարունակէ ար-դէն եղանակը, քանի որ արդէն ի հարկին առաջնորդական տեղա-պահներ կարգելու իրաւունք ունի:

Սվաճեան Կ. էֆենտի առաջնոր-դի մը և առաջնորդական տեղա-պահի մը պղտեցութեան ստանձնելը բացատրելով՝ առաջարկեց որ վարչութիւնն ինքնին առաջնորդ-ներ կարգէ այն տեղերը միայն, ուր Սահմանադրութիւնը ցարդ կարելի չէ եղած կամ կարելի չէ գործադրել: Տ. վահան վարդա-պետ Տ. Մինասեան՝ վարչութեան առաջարկը պաշտպանելով՝ դիտել տուաւ թէ գաւառներն առաջնոր-դական տեղապահով կառավար-ուիլ չեն ուզեր, այլ առաջնորդ կ'ուզեն, որ ունենայ ի ձեռին կա-ռավարական հրովարտակ: Հետե-ւապէս առաջարկեց առժամեայ կերպիւ տրամնութիւն տալ վար-չութեան առաջնորդ կարգել այն տեղերը միայն, ուր առաջնորդա-կան ընտրութիւն կատարելը դըժ-ուար է:

Ժամանակն անցած լինելով, նիստը վերցաւ և վիճաբանութիւնն յաջորդ նստին մնաց, որ 15 օրէն պիտի գումարի:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Երէկ Մեծ–Նպարքա Բարձր. Սայիտ փաշա իւր թարգման և Դատական ու Կրօնական գործոց նախարար Հասան Ֆէհմի փաշա եւս յատուկ պաշտօնա-տար մը ղրկելով՝ Ամեն. Ներսէս Սրբա-զան Պատրիարք Հօր պատիւն հարցուցին:

Նորին Սրբազնութիւնն երկու օրէ ի վեր բաւական հանդիստ վիճակ ունի:

—

Պատր. Գեր. Փոխանորդ Հայրը ա-ռաւօտ չնորհաւորութեան պիտի մ-նայ Վ.Հ.Ս. Սուլթանին անձնական գ-ձուն նախարար Վ.սեմ. Դաղգեան կոչ վարչայի, Վ.Եկիրութեան առիթ ստացած լինելուն առթիւ:

—

Գեր. Խորէն Արքեպիսկոպոս Ն-Գ.յ նախընթաց օրը Յիւսական պ-պանատունն երթալով, Վ.Հ. Ջա-անուան տարեդարձը չնորհաւորեց-պիսոյ Ազգ. Պատրիարքարանի:

—

Հաճընի Ծանուցեալ ամուսնութ-նիատանիր Խառն ժողովոյ կոչվ-րեքշաբթի օրն Հաճընի առաջնոր-ուղղեալ հեռագրին պատասխանը-չեւ այս առաւօտ չէ հասած ի Պատ-արքարան:

—

Դատաստանական խորհուրդն, ժամանակէ մ'ի վեր նիստ չէր ըն-անդամց տնանց հրաժարման պատ-ռաւ, երէկ վերսկսաւ իւր նիստե-Ներքնակեր երեք անդամներէն Զօպ-եան Յակոբ էֆ. հրաժարական առ-է, իսկ միւս երկուքը՝ Փանոսեան-որդ և Ալնձեան Միքայել էֆէնտիք-դունելով, ներկայ գտնուած են եր-նստին:

—

Ժամանակէ մ'ի վեր Տրապիզ-առաջնորդութեան մասը կազմող Ջ-չամպայի ժողովուրդն հանրագրով-խնդրած է որ Զարշամպա առանձին-առաջնորդութիւն մը կազմէ: Այս խ-դիր յառաջիկայ երկուշաբթի օրը-կրօն. ժողովոյ և ապա խառն ժող-մէջ պիտի քննուի:

—

Գործակատարն կ'իմանանք որ-կասյի երեւելի ազգայիններէն-Մկրտիչ Սանասարեանց՝ Օրմանեան-Մաղաքիա վարդապետի բարեխո-թեամբ՝ յանձն առեր է Սբժ. Տ-քահանայի Հրաչեայ անուն որդին-արար ընդասիարակել Կարնոյ Ս-արեան վարժարանին մէջ:

—

Կը լսենք թէ Հաճընի առաջնորդ-Պետրոս եպիսկոպոս՝ ի նպաստ Հայ-հրկիզելոց հանգանակութիւն մ'ընդ-նպատակ՝ Կիւրինի, Տէրէնտէ և-քաղաքներ գնացած լինելով, այս-Յոգիս բացակայ կը գտնուի իւր պ-ռնատեղիէն:

—

Խառն ժողովոյ կոմէ այսօր առ-նորդական ընտրելեաց ցանկ մը պ-կազեցաւ ի Պալըքէսէր:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Եգիպտոսի Խեդիվական գ-ձակատարն՝ երէկ Բ. Դուռն ներկ-լով՝ տեսակցեցաւ արտաքին գ-ծոց նախարարութեան խորհրդ-կան Տատեան վսեմ. Բարութի-էֆէնտիի հետ:

—Երեւան Հատգտս կղզին ա-սորեալ Միշէլ Մահմուտ փաշա-վերջին օրերս կայսերական ներմ-արժանացած էր, զինուորակ-քննիչ Ցանէնամբրին անդամ ան-ուանեցաւ.

—Աւստրիական դեսպան Գ. Փ-լիչէ՝ այս երիկուն Պէօյիւքտէրէ-դեսպանատան մէջ չքնեղ կոչնա-մը պիտի տայ ի պատիւ երբա-Անգլ. դեսպան և այժմ Հնդկա-տանի փոխարքայ Լորտ Տըֆրինի-իւր ընտանեաց:

—Մահսուսէի ընկերութեան-Շէրէֆ-Բէյան չոգենաւն, զոր սպ-բատուութեանը վարձած է, ա-օր երկու գաշտային հրետանի-300 զօրք առնելով Սեւրանիկ պիտ-տանի: Այս զօրքերը Գալատայ-և Ալպանիոյ սահմանագլխոց վրա-գտնուող Օսմ. պահապան զօրագն-րայ պիտի աւելնան:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ

Ա. տարի

Կ. Պոլսոյ 12 մարտ 1919 թուական

Կ. Պոլսոյ 4 հոգւոյ բաժանորդագրութիւն՝

Թուրքիոյ 12 մարտ 1919 թուական

Կ. Պոլսոյ վճարում՝ 450 և վարժարանական 65 հոգւոյ մարդ վճարում՝ 63 հոգւոյ մարդ վճարում՝ 4 հոգւոյ

Թուրքիոյ 12 մարտ 1919 թուական

Կ. Պոլսոյ և շրջակայքի 1 տարուան 4 հոգւոյ

Օտարոտի տարեկան գին՝ 100 ղրուշ

Կիսամեայ » 110 8

Վեցամսեայ » 87 26

Եռամսեայ » 90 3

Մէկ ամսուան » 51 15

Ուսանողներու համար » 98 20

Մէկ համար » 3 25

Հասցէ՝ Գաղաթիա, Ֆրանկ Ալեմտար 1 Նոթատ.

ՀԱՅՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ի. Ս. Ա. Ա. Ա

—Գնեմ որ ձեզ հետ չէ, ես ասի՝ գոնե տանք ինձ ցույց տա՛ք, ես ինքս կ՚ընտրեմ։ Ասաց՝ ոչ, ինչպես կ՚ուզեք, ես ձեզ ոչինչ չեմ ցուցնի, ինչ որ ուզեք՝ ինքներդ ընտրեցեք։ Ես ալ ասի՝ ինչ որ ուզեմ, ինչպես ուզեմ, ես ալ ինքս կ՚ընտրեմ։ Ասաց՝ ոչ